

Saksa keele kool.

Iseõppimiseks.

I.

Wäljarääkimise õpetus.

ARHIIV-
RAAMATUKOGU
H. LEOKE

Wiljandis.

Trükitud H. Leoke'se kuluga.

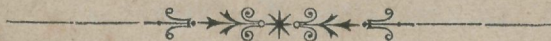
1901.

Saksa keele kool.

Õppimiseks.

I.

Wäljarääkimise õpetus.

ARHIIV-
RAAMATUKOGU
H. LEOKE

Õiljandis.

Trükitud] H. Leoke'se kuluga.]

1901.

803.0 (0.7)

Дозволено Цензурою. — Юрьевъ, 17 Апрель 1901 г.

ENSU
Riiklik Avalik
Raamatukogu

✓

S 17571
0

RAAMATUKOGU
H. L. E. O. E.

Essõna.

Räesolewa raamatu „Saksa keele kool'i“ sihiks on, neile, kes ilma koolmeistri abita seda keelt äraõppida soowivad, wõimalikult rohkesti nende rasket ettewõtet fergendada ja nii hästi grammatika, kui ka harjutuste tõttu, selle keele seadusi ja iseloomu tundma õpetada.

Raamat ilmub kolmes jaos. Esimeses jaos on ainult wäljarääkimise ja häälte õpetus, kohaste näituste ja harjutustega, läbi wõetud, nii et igaüks, kes selle läbi õppinud on, julgesti igast raamatust õigesti lugeda wõib.

Teises jaos saab grammatika wõimalikult selgesti ja lihtsalt läbiwõetud; pääle selle saab temas ligi faksstuhat sõna äraseletatud ja ümberpanekute läbi meelde fawatatud. Kolmas anne on täieline saksa keele lugemise raamat sõnastifuga.

Esimese jao õppimise raamatu juures pandagu järgmist õpetuswiisi tähele: Esiteks olgu õppijal wäljarääkimise seadus pääs, enne kui ta harjutusi, mis säääl leidub, käfale wõtab, sest siis on tal selge, miks üks häälik sõnas nii, aga mitte teiseti wäljaräägitud saab. Teiseks pandagu sõna rõhku tähele, mis paksult trükitud tähega märgitud on; siis on weel täishääliku üle pikenduse märk „—“, mida tarwis tähele panna. Näituseks Rät loe raat, röt loe root j. n. e.

Et saksa keele õppimine wiimsel ajal meie algus koolidest täitsa kadunud on, siisgi aga seda keelt siinses kohas, igapäewases elus liig sa gedasti tarwis tuleb, siis loodan ma, [et see] raamatuke Eesti rahwa poolt lahket wastuwõtmist leiab ning seeläbi, mulle julgust ja jõudu edasitöötamiseks annaks, niisama ka õppijale rohket kasu saadaks — seks aidaku meid see Kõige kõrgem!

Raamatu kirjutaja.

Trüki- ja kirjatähtede tabel.

Wäiksed tähed.

Trüki tähed **a b c d e f g h i j k l m**

loe: a b tse d e seh w je h i jot k l m

Kirjatähed. *a b c d e f g h i j k l m*

n o p q r s t u v w x y z

n o p ku r s t u hwau w ifs ipfilon tset.

n o p q r s t u v w x y z

Suured tähed.

Trüki tähed: **A B C D E F G H**

Kirjatähed: *A B C D E F G H*

I J K L M N O P Q R

I J K L M N O P Q R

S T U V W X Y Z.

S T U V W X Y Z

Kõik tähed wõi häälikud langewad kahte suurde jaoisse:

1) Täishäälikud ehk wokaalid, millel wäljaraäkimise juures ise oma häääl on.

Need on järgmised: **a, e, i, o, u, ä, ö, ü** ja **y** (meie **i**, Soome **ü**).

2) Umbhäälikud wõi konsonantid, need saawad ainult täishäälikute abiga selgeks, kuuldawaks häälikuks.

Need on järgmised: **b, c, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, q, r, s, t, v, w, x, z**.

Liitmise teel sündiwad täishäälikutest kaksiktäishäälikud ehk diphtongid. Need on: **ai, au, ei, eu**, ja **ui**, mis sõnas ikka pikalt wäljaloetud saawad.

Niisama sünniwad umbhäälikutest kaksikumbhäälikud: **ch, ck, sh, ph**.

Täishäälikute wäljaraäkimine.

Täishäälikud saawad sõnas, kas lühikeselt wõi jälle pikalt wälja üteldud.

1) Lühikeselt loetakse nad kõikides ühesilbilistes sõnades. Wäljaarwatud: **mir** loe **miir**, **dir** loe **diir**, **wir** loe **wiir**, **Wond** loe
 mulle, **fulle**, **meie**, **kuu**,
moont, **Bart** loe **baart**, **groß** loe **grooßs**, **Maß** loe **maafs** ja **weel**
 habe, **suur**, **mööt**,
 mõned muud.

Õppija tergituseks saab selles raamatus iseäraline märk nende sõnade täishääliku üle seisma, mis pikalt wäljalugeda tulewad ja nimelt „—“ Näituseks: **Müt** loe **muut**, **töt** loe **toot**, **flär** loe **flaar**, **röt**
 julgus, **furnud**, **jelge**, **punane**.

Loe **root**. Kus aga jeda pikenduse märki ei ole, saab täishäälik lühikeselt ja järsku wäljaloetud. Näituseks: **bin** loe **binn**, **toll**, **Land**
 olen, **hull**, **maa**,

Loe lant, kann loe kann. Edaspidi saavad rõhutatud täishäälikud
wõin.

Sõnas paksu tähega kirjutatud. Näituseks: mir, mein, Mes-ser,
mulle, minu, nuga,

Zim-mer.
tuba.

Harjutuseks.

Hast dū? Hat es? Wir haben; ein Mann ist dā!
Kas sul on? Kas sel on? Meil on; üks mees on jään!

Hat er (loe äär) Müt? Kē-de lant! Si-le mit Wei-le; wir
Kas temal on julgust? Käagi kõwasti! Nutta rahuga; meie

wol-len wis-sen; er ist im-mer man-ter; ist im Wal-de Obst?
tahame täada; tema on järgesti terane; kas metsas puuwilja on?

Mein, mein Herr! Hat mein Brū-der ein Pferd? Jā, er hat
Si, mu isand! Kas minu wennal on üks hobune? Jah, tal on

drei Pser-de! Wir hā-ben ein Sō-fa im Zim-mer; die-se Mes-ser
kolm hobust! Meil on (üks) sohwa lambris; need nuad

und (unt) Gā-beln sind (d-t) sehr klein; ich (ih) lie-be (loe liibe)
ja kahwld on wāga weiksed; ma armastan

Sis und Schnee, ā-ber ich lie-be nicht Kē-bel und Kē-gen (reejen);
jään ja lume, aga ma ei armasta mitte udu ja wihma

bit-te, gib (tiib) mir Wein und Bröt? Dei-ne Kin-der spie-len
palun, anna mulle wiina ja leiba? Sinu lapsed mängivad

auf dēm Hō-fe.

õue pääl.

Täishäälikute pikendusest.

a) Täishäälikud a, e ja o saavad sõnad ka kahelordse kirju-
tamise läbi pikaks.

N ä i t u s e d:

aa, — Aal; Saat; paar; Haar;
angerjas; seeme; paar; juuksed, karw;

ee, — Klee; Beet; See; Schnee;
ristikhein; peenar; järw, meri; lumi;

oo, — Moos; Boot; Loot-se; Loos.
sammal; lootfik; tüürimees; saatus.

b) Needsamad täishäälikud saavad weel nende järele kirjutatud „h“ läbi pikaks.

N ä i t u s e d:

ah = aa. Bähn; nāhm; Drāht; mäh-nen;
tee; wöttis; traat; maanitsema;

eh = ee. sehr; Rēh; mēhr; Rēhm;
wāga; hirw; rohkm; sawi;

oh = oo. Ohr; höhL, Rōhl; Mōhn.
kōrw; tüht; kapstas; moont lill.

Ka u saab „h“ läbi pikendatud.

Uh = uu. Uhr; Rūhm; Rūh; Mūh-me.
kell, uur; kuulsus; lehm; tädi.

c) Täishäälik „i“ saab tema järele kirjutatud „e“ läbi pikaks, arwemine ka „h“ läbi.

N ä i t u s e d:

ie = ii. Bier; vier; tief; schief;
Ölu; nelt (4); sügaw; wildak;

ih = ii. ihm; ihu; ihr; ihn-en;
temale; teda; tema; nelle;

ieh = ii. Vieh; zieh; flieh; lieh.
elajas, elajad; tõmba; põgene; laena.

S a r j u t u s e d.

Ein **Nar** und **ein** **Mal**; **dein** **Boot** ist **lõs**; **mei**-ne **See**-le;
(Üks) kottas ja (üks) angerjas; sinu lootsik on lahti; minu (hing)waim,

sei-ne **Bee**-re; **hast** **dū** **ein** **Beet**? **Nein**, **ā**-ber; **ich** **hā**-be **ein**
tema mari; kas sul on (üks) peenar? Si, aga mul on üks

klei-nes **Boot**; **ihr** **Brū**-der ist **ein** **IK** **Nie**-se; **dein** **Kopf** ist
weike lootsik; tema wend on üks hiiglane (suur mees); sinu pää on

fāhl; **er** **hat** **ein**-en **hō**h-len **Bā**hn; **lei**he **mī**r **ein** **Rō**hr; **Was** ist
paljas; temal on üks õõnes hammas; laena mulle üks tep (roog); mis

die-se **Uhr**? **Sie** ist **Bē**hn; **ā**hnst **dū**, **was** **die**-se **Fā**h-ne **be**-dent-et
see kell on? Ta on 10; aimad ja, mis [see lip tähendab?

(eu-öi)? **Wō** ist **dein** **Nlee**? **Auf** **dēm** **Fel**-de.

Kus on sinu ristikein? Wäljal.

Ämberhäälikutest (Umlaute).

Täishäälikutud **ä**, **ö** ja **ü** nimetatakse ümberhäälikuteks,
sellepärast, et nad täishäälikutest **a**, **o** ja **u**-st pehmenduse teel saadud on.
Neid pikendatakse ka nende järele kirjutatud „h“ läbi.

N ä i t u s e d:

äh — ää wahel ka kui ee.

Bāh-re; **Bā**h-le (äh = ee); **Nā**h-re; **nā**h-re;
silmapisar; arwa, loe (numbrid); wiljapea; totda;

öh = öö. **Rō**h-re; **Fō**h-re; **Hō**-he; **Sō**h-ne;
torud; mänd; kõrgus; pojad;

üh = üü. **fū**hl, **fū**h-re; **frū**h; **rū**h-ren.
wilu, wea, juht; wara; litgutama.

S a r j u t u s e d.

Häh-ne; Mäh-ne; Müh-le; mäh-le Mehl; zäh-le Zehn; ein
Kufed; laff; weſki; jahwata jahu; loe 10=ni; üks

Ohr iſt klein; dei-ne Häh-ne kräh-en früh; rüh-re dich (dih)!
nõelaſilm on weike; ſinu kufed laulawad wara; liiguta ennast!

Leh-re und ler-ne (lärne)! Sin-e Rüh iſt öhn-e Mäh-ne; er rühmt
õpeta ja õpi! (Üks) lehm on ilma lafata; ta kiidab

ſich (ſih)! Dei-ne Hüh-ner wüh-len; ſei-ne Söh-ne ler-nen (lärnen)
ennast! Sinu kanad ſiblitwad; tema pojad õpitwad

früh lē-ſen; wer (wäär) rührt ſich dā? Es iſt ein Bär. Wie iſt
wara lugema; keſ Itigutab end jään? See on (üks) karu. Kuus on

die Gr-de ſõ ſchön!
maailm nit ilus!

Saksiktätishäälikud (Doppellaute).

Au = au Haus (haus); Maus; lau-ſen; Sau;
maja; hitr; jookſma; emmis;

ai = ai Mai; Bai-fe; Bai; Kai-ſer;
Mai-kuu; waene-laps; lahe (meres); Ketſer;

ae = ä äehn-lich ehk ähn-lich, Aeh-re ehk Ahre;
ſaryane, wiljapea;

äu = öi Träu-me; Häu-ſer; Mäu-fe; Väu-fe;
Unenäod; majad; hitred; täted;

ei = ei Bei-le; Beil; rein; ſein;
witibi; firwes; puhas; olema;

eu = öi Gu-le; tren; ren-en; eu-er;
 bökkull; truu; kahjatsema; teie oma;

ui = ui pfui.
 wuth!

Harjutused.

Tau-be; lau; Ven; Ven-te; Rei-se; Säu-re; al-le nen-ne!
 Luwi; leige; löwi; rahwas; reis; hapnik; kött 9!

Pfui, tö-be nicht! Van-e ei-ne Müh-le; Jda, rē-de lei-se; mei-ne
 wuth, ära kolista mitte; Chitta (üks) weste; Jida, räägi tafa; minu

Bä-se ist ei-ne Wai-se; zäh-le je-ne Hän-ser; wäh-le die-se
 tädi on üks waenelaps; loe need majad ära; walt see

Ah-re; hier ist ein Beil und ei-ne Sä-ge (seeje); sei tren, mein
 wilja pea; sitn on üks kirwes ja üks, saag; ole truu, mu

Söhn! Sei zu-frie-den mit dem, was du hast! Ich ver-ste-he
 poeg! ole rahul sellega, mis sull on! ma ei mõista

nicht, was du meinst; es freut mich; wō ist dein klei-ner Brü-der?
 mitte, mis sa arwad; see rõõmustab mind; kus on ju weike wend?

Er ist auf der (däär) Wie-se; Zehn Hän-ser und ein Gar-ten;
 Ta on heinamaal; 10 maja ja üks aed;

sei-ne Eh-re ist zū groß! Sein Bä-ter hat zwei Bō-te; ist dā
 ta auu on liig suur! Ta tsjal on kaks lootfiknt; kas sääl

viel Moos? Ja, mein Freund, sehr viel! Mein Boot ist los;
 palju sammalt? Jah, mu söber, wäga palju! Minu lootfik on lahti;

ist die-se Bee-re röt? Nein, noch nicht; sein Loos ist schwer! (e-ä)
 kas see mari punane on? Ei, weel mitte; ta saatus on raske!

Umbhäälikute wäljarääkimine.

B räägitakse niisama, kui Gesti sõnadesgi; ainult sõna ja silbi lõpul on ta kõwem, pea niisama kõwa kui Gesti „p“.

Näitused:

Kalb (loe kalp); Halb (halp); Bein; Vie-ne; Leb (lop); Ab-sicht
Basikas; pool; reis, jalg; mesilane; kütus; nõuu,

(ap-siht); lie-ben; Diebe.
eesmärk; armastama; wargad.

c (loe tse) loetakse umbhäälikute ja täishäälikute a, o, u ja ü ees, niisama ka sõna lõpul kui Gesti „f“ wälja. Teiste täishäälikute i, e, ö, ä, ja y ees aga nii kui „t“ sõnas „metš“.

Näitused:

Cä-to (loe Kaato); Cū-ba; Cor-nē-li-a; Cla-ffe ehk Klaf-se;
nimit; Ruuba-saar; Korneelia (nimi); klafs;

Cit-rō-ne; Cū-sar; Cent-rum; Cy-lin-der (tsilinder);
tsitron; Tsäsar; Tseppunkt; toru, rull.

D — sõna algel ja keskel, kui Gesti keelesgi lõpul aga kõwem — kui Gesti „t“.

Näitused:

Dein; Dorn; Dol-de; bald (loe halt); Kind; Mä-de;
Stuu; ukas; kobar; pea; laps; uis, kot;

Hän-de (ä = e); Wald.
käed; mets.

Harjutused:

Dei-ne Bei-ne find krumm; Cū-ba ist ei-ne In-sel; Cē-der
Sinn reied on kōwerad; Kuuba on üks mere jaar; Seeder

ist ein hō-her Baum; ēr ist mū-de; un-ser Kalb ist klein; wir
on üks fōrge puu; ta on wāsinud; meie wafikas on wātte; meil

hā-ben drei Bū-der; Cice-ro und Cā-ser wā-ren grōß-e Mūn-ner;
on kolm wenda; Tšitšero ja Tšāšar olitwad juured (kuuljad) mehed;

hā-ben Sie (si) ei-ne Bū-de? Nein, ā-ber ich hā-be ei-ne Tau-be;
kas on teil üks pood? Ei, aga mul on üks tuwite;

lie-be dei-nen Bā-ter und dei-ne Mut-ter; sei nicht kō-se, lie-bes
armasta oma isa ja oma ema; ära ole mitte pahane, armas

Kind! Wird ēr bald kom-men? Jā, ēr kommt bald; õh-ne
laps! Saab ta pea tulema? Ja, ta tuleb pea; ilma

Ab-sicht; sei-ne Rē-de ist un-be-den-tend; die-se Blät-ter find gelb;
eesmārgita; ta kōned on tähtsusetta; need lehed on kollased;

bun-tes Kalb ist krank; die-ser Knā-be ist sehr un-dank-bar.
kirju wafikas on haige; see potš on wāga tänamata.

F, g ja h:

F (ehw). Tšitsu alumised hambad wastu pāālmist mokka, siis
ütte „wh“ sell; wiisil, et sa jārsku moka hammastest eemale lased.

'Harjutuseks ütle:

Fein; faul; Op-fer; tau-sen; reif; Hōf; Fen-er; Fē-der;
Beentke; laiff; ohwer; ristima; küps, walmitš; õu; tuli; julg;

Feld; fas-ten; Fāh-ne; frei.

pōld; paastuma; lip; prii.

G (loe jee). Sõna algel loetakse umbhäälik „g“ pehmesti, otse kui Geesti „j“ järgnevale täishäälikute e, i, ä, ö ja y ees; tõiste täishäälikute ja kõikide umbhäälikute ees, sõna algel, loetakse ta kui Geesti „g“ sõnas „kang.“

N ä i t u s e d :

Geist (loe jeist); ger-ben (e = ä); Gū-te; Gān-se; gē-hen; ging
Waim; parkima; hääbus, helbus; ant; minema; läts;

(jing); Gā-bel (loe gaabel); Gans (gans); Glüt (gluut); Gold
kahwel; ant; kuumus; kulb;

(golt); Gunst; gut j. n. e.

poolehoidmine; hää j. n. e.

Sõna lõpul loetakse „g“, kui tema eesolew täht täishäälik, ehk jälle sulahäälik l, r on, pehmesti kui oh ehk jh wälja, on aga tema eesolew täht umbhäälik (wäljaarwatud l r), siis loetakse teda kui Geesti „g“ wälja.

N ä i t u s e d :

Täg (taah); Teig (teih); Wäg (weeih); Hō-nig (hoonih); wē-nig
Päew; tainas; tee; mesi; wähe;

(weenih); hei-lig; Talg (taljh); Balg (baljh); Burg (burjh);
püha; küünla rasi; nahk; kindlus;

Rarg (rarjh); Sarg (sarjh); Berg (bärjh); lang (lang); Ring
ahtefe, waewane; puusärk; mägi; piff; förmus;

(ring); Hä-ring.

heering.

Sõna keskel aga saab „g“ kahe täishääliku wahel ikka pehmelt kui „j“ loetud; sulahäälikute l, r järel pikalt, kui „jh“; umbhäälikute järel, nii kui nende wahel, kui Geesti „g“.

N ä i t u s e d:

Fä=ger (jeejä:); Wö=gel (fööjel); Hü=gel (hüüjel); fol=ge (folje);
 Kütt; linnud; kringas; järgne;

ber=gen (bärjen); Zwerg (tswärjh); Wä=ge (waache); Wö=ge (woohe);
 peitma; põialpots; kaal; laene;

Kü=gel; fan=gen (fangen); sin=gen (singen); klin=gen.
 kuul; piidma; laulma; kolama.

§ Jaab palju pikemalt, kui Eesti keele „h“ wäljaüteltud.

N ä i t u s e d:

Hä=hn; hal=te; hō=e; Kō=hn; Hō=he; Flō=he; frōh; hier;
 Kuff; pea; too; palk, taju; kõrgus; kirbud; rõõmus; stin;

er=hal=ten; nāh; Mli=he; rōh; Dōh=le.
 pidama, tinni hoidna; ligidal; waew; toores; haff (lind).

§ (jot) niisama kui Eesti „j“ sõnas „maja“.

N ä i t u s e d:

Jung; jam=mern; Jähr; jā=gen; jē=ner; Joch.
 Noor; häbdama; aasta; kiittima; too (see); ike.

S a r j u t u s e d:

Kü=gen ist ei=ne Sün=de; sie=he, dā ist ei=ne Dōh=le auf dem
 Waletamine on (üks) patt; waata, jään on üks haff

Dach=e; wir hā=ben drei Gän=se; rei=ni=ge dei=ne Bāh=ne; sin=ge
 katuse pääl; meil on kolm ani; puhasta oma hambaid; laula

und lau=fe! Wer hat ei=ne rō=te Blū=me? Jē=ner Knā=be hat
 ja jookse! Kellel on üks punane lill? Sellel poisil on

ei-ne rö-te und ei-ne gel-be Blü-me; mein Brū-der ist fehr mā-ger;
iis punane ja iis kollane ill; minu wend on wāga kōhu;

ein Jā-ger geht im Wal-de; die-ser Berg ist hōch; ich hā-be ei-ne
iis kiit kätb metfas; see māgi on kōrge; nul on iis

Zun-ge, ā-ber zwei Au-gen; He-le-ne, ich hō-re dein Sin-gen;
keel, aga kaks silma; Helene, ma kuulei sinu laulmist;

je-nes Boot hat kein Sē-gel; fei-le jezt dei-ne Sā-ge; dein Wort
tol lootfikul ei ole purju; wiitl niid oma saage; sinu sõna

fei wāhr, dein Au-ge klār! Mor-gen-stun-de hat Gold im Mun-de;
olgu tōde, sinu silm selge! Hommitutunnil n kulda suus;

er ist im-mer dank-bar; ist sein Kind gehōr-sam? Jā, es ist
ta on ikka tänulik; kas ta laps sõnkuulelik on? Ja, ta on

ge-hōr-sam; im Frühling giebt es vie-le Rō-sen und Blü-men;
sõnakuulelik; kewadel on palju kroosiid ja lilleid;

die-ser Hir-te hüt-et sei-ne Schā-fe; Wō? auf dem Bēr-ge (er = är);
see karjus hotab oma lambaid kus? Māe pääl;

fe-ner Mül-ler baut ei-ne Mūh-le; ich gē-he nē-ben dir.
see mülder ehitab iiht wesket; ma kätin sinu kõrwal.

R, l, m, n, p, r, t räägitakse otse niisama, kui Geesti keelesgi
wälja.

N ä i t u s e d :

Bamm; laut; Bank; krank; Ball; Nät; hüpfen; thün; reit-en;
Talleke; kōwasti; pink; haige; pall; nõuu; kargama; tegema; ratsutama;

Nā-me; Nā-gel; Narr; Wall.

nimi; nõel; narr; wall.

Harjutused.

Ver-ne (lärne) lei-den õh-ne zu klā-gen; was ist dein Rāt?
Spi kannatama ilma kaebamata; mis on sinu nõu?

Minu je-ne Äp-sel! Wir hā-ben kei-ne rō-te Tinte. Paul, dei-ne
Wōta need õunad! „Weil ei ole mitte punast tinti. Paul, sinu

Thāt wār gūt! Ist seine Rei-se aus? Jā, Herr, er will
tegu oli hää! Kas tema reis lõpenud on? Jah, isand, ta ei taha

nicht mehr rei-sen. Hast dū mei-nen Sack ge-se-hen? Nein!
mitte enam reisisda. Kas ja oled minu kotti näinud? Ei!

Je-mand hat ihn aus mei-nem Zim-mer ge-nom-men; Wie ist
Keegi on seba minu kambri-st ära võtnud; kuidas on

dein Nā-me? Mein Nā-me ist Her-mann! Hast dū ein-en Nā-gel?
sinu nimi? Minu nimi on Hermann! Kas sul on üks nael?

Jā, ich hā-be ein-en Nā-gel und ei-ne Sā-ge. Ich hā-be ein Hans
Jah, mul on üks nael ja üks saag. Mul on üks maja

und ei-ne Tan-ne.
ja (üks) kuuft.

Q (loe ku) mille järel alati „u“ kirjutatakse, saab sõnas kui
„kw“ väljaräägitud.

N ä i t u s e d :

Quāl (kwaal); Duēl-le; quitt; Quēck-sil-ber; quā-ken; Quad-rat;
Btin; hallit; tafa; elawhōbe; krooksuma; ruut;

Quaf-te.

wiht.

S, s. Sōna wōi ka siibi algel kirjutatakse „f“; lõpul aga
„s“; saksa-keele „f“ loetakse peenemalt wälja, kui Gesti keeles, ise-

äraniš, kui ta sõnas täishääliku ees, ehk kahe täishääliku vahel seisab, siis pea kui wene „з“.

N ä i t u s e d :

Nä-se; sein; un-ser; se-hen; Eis; Greis; Ge-heim-nis; Sup-pe;
Nina; tema; meie; nägema; jää; wanamees; jaladus; sup;

Iē-sen; Iās.

Iugema; Iuges.

B saab niisama kui „f“ loetud, ainult wõerastest keeldest wõetud sõnades kui Gesti „w“.

N ä i t u s e d :

Wō-gel (Loe soogel); voll (foll); Wā-ter; lau-se vor; aga ver-ben
Iind; täis; isa; jookse ees; ajašona;

loe (werben); Nē-val (Neewal); Kla-vier; Bio-He-ne; Lā-va;
Tallinna Iinn; flower; witul; laawa;

No-ven-ber aga brav (Loe bras).

Talwe-Iuu; tubli.

W kolab kui Gesti „w“.

N ä i t u s e d :

Wol-le; Wein; Wā-re; wār; be-wē-gen; Wō-we; Lō-we.
Wll; wlin; kaup; oli; Iiigutama; kajakas; Iōwi.

X (Loe ifs) saab sõnas kui „fs“ wälja räägitud.

N ä i t u s e d :

He-ge (hefse); G-xā-men; Art; Sa-gen; fir; Max.
Nōid; efsam; firwes; wigurid; usin; Max.

B (tset) räägitakse sõnas kui „ts“ wälja.

N ä i t u s e d.

Kat-ze (katsse); Zähl (tsaal); Wiß; kurz; Bügel; Herz; (e = ä)
 Kafs; number; nali; lühike; ohjad; süda;

H a r j u t u s e d.

Quä-le nie ein Tier! Die-se Du-el-le hat fñh-les Was-ser; jener
 Ara piina ital (ñht) looma! Sella halitkul on jaha wesi; see

Greis ist krank; Deine Na-se ist größ; das ist kein Ge-heim-nis!
 wanamees on haige; sinu nina on juur; see ei ole mitte salabus!

Sei brav, mein Söhn, säg-te ein Väter; kau-se ein Sla-vier und
 Ole tublt mu poeg, ütles (üfs) isa; osta üfs klawer ja

ei-ne Bi-o-li-ne; Ein Bö-we hat ei-ne Mäh-ne; hast du Wein?
 üfs wiitul! (Ühel) löwil on (üfs) laff; kas sul on wiina?

Jā, ich habe ein wēnig Wein, ā-ber viel Bier; wēr (e = ä) hat
 Sah, mul on (üfs) wāhe wiina, aga palju õlut; kellel on

gū-te Wā-re? Jē-ner Kauf-mann; wēr ist ē-wig? Gott al-lein ist
 hāäd kauppa? Sella kaupmehel; kes on igawene? Sumal üfsinda on

ē-wig; Mag, sei im-mer fix! Ei, was für Fragen! Mein Vā-ter hat
 igawene; Mafs, ole ikka usin! Ei, mitšugused wigurid! Mu isal on

ei-ne Aht; im Was-ser wōhnen Ni-zen; zāh-le bis neun! Hat er
 (üfs) kirwes; wees elawad näkid; loe kuni 9-ni kas tal on

ei-ne Müt-ze? Put-ze Dich rein! Sie ist wit-zig. Brü-der, set-ze
 (üfs) müts? Puhasta ennast puhtaks! Ta on naljakas. Wend istu

Dich zu mir! Wō ist un-ser Jē-lix? Er ist im Gar-ten; hō-re
 minu juure! Kus on mete Beeliks? Ta on atas; kuula

wie die Ferkel quē-ken; willst du ein Glas Bier ö-der Wein
 kuidas pōrsjad kšendawad; Tahad sa üfs klaas õlut wōi wiina

trinken? Ich bitte nur ein Glas Wasser; un-se-re Hüh-ner
 juna Ma palun atnult üks² klaas wett; meie kanad²

lē-gen mehr Eier, als wir nö-tig hā-ben; in un-se-rem Garten ist
 munewad rohkem mune kui meil tarwis on (läheb); meie aias on

ein Bō-gel-nest.

üks linnupeja.

Liitumbhäälikud (Zusammengesetzte Konsonanten).

Ch, sch, sp, st, tj ja ps.

Ch (loe tse-ha) räägitakse täis häälikute e, i, ä, ö, ü ja y
 ning siis weel umbhäälikute l, m, n, r järel nii kui „jh“ pehmelt
 wälja.

Tõiste häälikute järel aga kui Eesti „h“ sõnas „wahwa“

N ä i t u s e d.

Kir-che (loe kirjhe); Mönch (loe mönjh); Ei-che (eijhe); Ka-nin-chen
 kirik munk; tamm kodu jänes

(kaninjhen); Dolch (doljh); gleich (gleijh); Dach (dah); Koch (koh);
 põueoda; kohe; katus; kott;

• Koch (loh).

auf;

Wöerast keelest wõetud sõnade algel loetakse „ch“ wahest ka
 kui „f“ wälja.

N ä i t u s e d.

Cho-le-ra (kolera); Chör (koor); Chri-stus;
 kolera; koor (laulu); Kristus;

L ä h e n d u s: Kus jeda edaspidi ette tuleb, saab sõna järel klam-
 rite wahel „f“ olema.

Sch saab nii kui wenekeele „ш“ wälja loetud. Kõige paremini õpi selle hääliku wäljaütlemist selle juust, kes õigesti saksa keelt mõistab.

K ä ä g i:

Schein (schein, шейнь); schon (schoon, шоонъ), wisch-e; rasch: Tisch
Paistus; juba; pühi; ruttu; laud;

(tisch, тишь); Fisch; schwim-men; Schlan-ge; schlecht;
kala; ujuma; piss-uss, madu; halwasti, halb;

T ä h e n d u s: Prantsuse keelest wõetud sõnades saab ka „ch“ kui „sch“ räägitud.

Char-lot-te (Charlotte) Cho-ko-lä-de (schokolaade)
nimi jokolad

¶ S a r j u t u s e d.

Wa-sche dein Ge-sicht; Schau-e her (e = ä), wie klei-ne Scheu-nel
Pese oma nägu; Waata siia, kui wäike küün!

Er hat ei-ne brei-te La-sche; Da ist ein schö-ner Tisch; Ge-he
Tal on (üks) lai tasku; Säl on (üks) ilus laud; mine

rasch; ich wün-sche ei-nen Fisch; schmel-ze Cho-ko-lä-de; Wer wär
ruttu; ma soowin ühte kala; sulata jokoladi; Kes oli

Chri-stus? Chri-stus wär Got-tes Söhn; was braucht Dei-ne
Kristus? Kristus oli Jumala poeg; mida prungib sinu

Schwes-ter? Sie braucht ei-nen Tisch: wō schwim-men vie-le Fisch-e?
õde? Ta prungib ühte lauda; kus ujuvad palju kalu?

Im Dei-che.
Tiigis.

Sp ja st saavad sõna ja silbi algel pea niisama kui schp ja scht wäljalootud.

N ä i t u s e d.

Spü-le (loe schpüüle); Spi-gel (schpijel); Spaß; Stü-be; steil;
Loputa; peegel warblane; tuba; järft;

Stein; Rahn-stühl; spie-le; Espe (loe espe); Wes-pe (wespe);
kiwi; leentool; mängi; haawapuu; waabfik;

Ruft; fest (fest); Geist; Last; Post;
luft; kindel; waim koorm; kirja post;

L ä h e n d u s: Seitab sõna tümes „ch“ järel „f“ siis loetakse ta kui r (fs) wälja.

Du aga „ch“ üksi tüwe=häälik, aga „f“ lõpuhäälik, siis jääb „ch-le“ oma õige hääli.

N ä i t u s e d.

Dchs (loe ofs); sechs (loe seks) nii weel Wachs; Fuch-se; Ei-dech-se;
Härg; 6 waha; rebased; fifalik;

Ge-wäch-se; aga wach-sam (loe wahsam) näch-ste (nehhste)
kaswud; walwas; järgmine;

S a r j u t u s e d.

Viel Na-schen macht lee-re Ta-schen; Will Dein Kind nicht
Palju maiustamine teeb tühjaks (tühjad) taskud. Kas sinu laps ei taha mitte

spie-len? Jä, es will wöhl: Im Gar-ten ste-hen Ge-wäch-se;
mängida? Jah, ta tahab küll! Nias seisawad kaswud;

Im Wal-de wöh-nen Fuch-se und Luch-se; mein Ba-ter hat Flachs
metsas elawad rebased ja ilwesed; minu isa on kuu

ge-kauft; sei stets wach-sam, mein Freund! Wel-che ist die näch-ste
ostnud; ole järgesti walwas, mu sõber! Misugune on järgmine

Stadt? Ich glau-be es ist Rē-val; Wō lē-ben die Gi-dech-sen?
 Inn? Ma usun see on Tallinn; Kus elawad sijalkud?

Im Wal-de und auf der Wie-se. Bitte gib mir gu-ten Wein?
 Metkas ja heinamaal. Palun, anna mulle hääd wittna?

Die-ser Wein ist schlech-ter als die er-ste Fla-sche; jē-ner Flei-scher
 See wiin on haltwem kui esimene pudel; see lihunik

kauf-te sechs Sch-sen und ei-nen Fuchs. Wēr spielt mit mei-nem
 ostis 6 hārga ja ühe rebase. Kes mängib minu

Steine? Die-ses Kind.
 kiwiga? See laps.

Th saab kui „t“ ja ph kui „f“ wäljalooetud.

Pääle nende loetakse „ti“ lõpus „tion“ kui „d“. Kõik tule-
 wad wõerastest keeledest laenatud sõnades ette.

N ä i t u s e d.

A-rith-me-tik; Bar-tho-lo-mäus: G-phen (esõi); Phan-ta-sie (ie = ii);
 rehkendus; nimi; kasw, ehwi lill; mõttekujutus;

Ma-ti-on (= natsoon); Sta-ti-on (= statsioon).
 rahwas; jaam.

S a r j u t u s e d.

Ist die A-rith-me-tik ei-ne Kunst? Jā sie ist ei-ne schwere
 On rehkendus? üks mõidus? Jah, ta on üks raske

(e = ä) Kunst. Aus wel-cher Ma-ti-ōn bist du? Ich bin ein
 mõidus. Misjuga-sest rahwusest sa oled? Ma olen üks

Est-he! Wō wōhnst dū? Hier, auf die-ser Sta-ti-on; ver-steht
 Gestlane! Kus ja elad? Siin, jelles Saamas; mõistab

sein Sohn schön zu ad=Die-ren? Jā wöhl, mein Herr, sehr güt.
 ta poeg juba kolkuarwata? Jah, küll, mu isand, wäga hästi.

Umhäälikud saamad ka sõnades kahewõrra kirjutamise läbi
 kõwendatud.

N ä i t u s e d:

bb — Eb=be; Ab=bild; ab=blü=hen;
 Mbön; pilt (kuje); äraõitsema;

dd — Ed=da; Ad=de; Wid=der;
 Skandinawia rahwaste ehwt; jäär, oinas;
 muinasjutude kogu;

ff — Schif=fer; gaf=fen; Pfef=fer;
 laewnik; wahtima; pippar;

gg — Gg=ge; Flag=ge; Dog=ge;
 äte; lip; foer;

ll — Hül=le; fül=len; voll;
 loor; tättma; täis;

mm — Flam=me; krumm; sum=men;
 leek; kõwer; sumitjema;

nn — Brun=nen; ich kann; nen=neu;
 kaew; ma wöin; nimetama;

pp — Klip=pe; Trep=pe; Sup=pe;
 kalju rahn; trep; sup;

pp — Karre; Narr; mur=ren;
 kärn; narr; murisema;

ff — Was=fer; Kes=sel; wis=sen;
 wesi; fatal; täädma;

tt — Split-ter; wet-ten; But-ter;
pind; kihla wedama; wöi;

T ä h e n d u s. 1) Söna löpul kirjutatakse ff asemel h.
2) ff asemel kirjutatakse c ja zz asemel k.

N ä i t u s e d.

Muß; Müß-se; Ros-se; Roß; Glück; Stück; Müt-ze; Neg;
Pähkel; pähkled; hobused; hobune; önn; tüff; müts; wörf;

Schwat-zen.

Lobfema.

S a r j u t u s e d.

Schwat-ze nicht! Wö wöhnt das Glück? Ein Kind sieht
Ära lobise mitte! Kus elab önn? Üks laps istub

auf der Schwel-le des Hau-ses; mur-re nicht ge-gen Gott!
maja läwel (maja); ära nurise mitte Jumala²) wastu¹)!

Schmück-e dich! Wö ist dein Neg? Im Flus-se; Da ist ein
Ehita ennast! Kus on sinu wörf? Jões; Sääl on üks

Stoek und ein Sack; ist das Faß groß? Nein, es ist ganz klein;
kep ja üks kott; kas waat suur on? Et, ta on peris weike;

im Som-mer ist es heiß ä-ber im Win-ter ist es kalt.¹⁾

Suwel on palaw aga talwel on külm.

R o r d a m i s e k s.

Wh = aa. Hahn¹); Wahn; nahm;
kuff; hullus; wöttis;

1) Ebaspidi ei saa sõnad mitte enam silpidesse jaotatud.

äh = ää (ee) Ahre; Mähne; Hähne;
wilja pea; laff; fufed;

eh = ee Ehre; mehr; Lehm;
aun; enam; jawi;

oh = oo ohne; Kohl; hohl;
ilma; kappas; tühti;

öh = öö Ohr;
nöela film;

uh = uu Huhn; Kuh; Stuhl;
kana; lehm; tool;

üh = üü Stühle; Mühle.
tooltd; weske;

ie } vier; h̄ier; Bier;
4; sitn; ölu;

ih } = ii ihr; ihm; ihn;
tema; temale; teda;

ieh } Vieh; sieh'; flieh;
elajas; waat'; pögene;

ä = e Väter;
ifad;

e = ä wër; hër;
kes; sita;

äu } Häuser; Mäuse; Läuse;
majad; hitred; täied;

eu } = öi Heu; treu; scheu;
hein; truu; arg;

d, b = t, p sõna lõpul Geld; gāb; Wald;
raha; andis; mets;

c = k sõna lõpul ja a, o, u, ü ees } waata säädust lhf. 12
c = ts i, e, ö, ä, y ees;

qu = kw Qual; Quelle; quitt;
piin; hallik; tafa;

sp, st = schp, scht Spiel; Sturm; Stein; stehen.
mäng; torm; kiwi; seisma.

Harjutused (fordamine).

a, e, i, **ein**, mein, neun, rein; au, eu, oi, ui, **Sau**, lau,
üks, minu, 9, puhas; emmis, leige,

Säme, Nāme; **eine** Nōse, **meine** Nāse, **Knābe**, Knospe;
jeeme, nimi; üks roos, minu nina, potšs, puu pung;

Sprāche, lache, wache, tōbe, er sāgt, lēgt; āu, **Öl**, **Hāuser**,
keel, kõne, naera, walwa, kola, ta ütleb, paneb; öli, majad,

Wald, alt, **alle**, **dieser** hōse **Hund**, jēne **Bäume**, **ein** Jāhr,
mets, wana, kōik, see kurt koer, need puid, üks aasta,

güte Dōse; **dein** **Auge**, ist immer hell; wie dū mir — sō ich dir;
hää toos; sinu silm on ikka selge; kuidas sa mulle nit ma sulle;

eine **Geige** ist hier; lieber **Brüder**, hōle mir **Bier**; **wache** am
üks wiitil on siin; armas wend, too mulle õlut; walwa

Teich; **hat** er **einen** **Rock**? **laufe**, **kaufe**, wō ist **deine** **Feile**?
titgil; kas tal on üks kum? jookse, osta, kus on sinu wiitil?

Faule **Kinder** sind **dumm**; **Zeige** mir **diese** **Zeile**; **Geiz** und **Neiz**;
laisfad lapsed on rumalad; näita mulle seda rida; ihnus ja äritus;

Kranz und Krenz; Nas, Haar, Moos, Mehl; Boot, Meer,
pärng ja Krist; ratbe, juukfed, sammal, jahu; lootfik, meri,

Wahl, Uhr, Öhr; Zähne, kühl, wühle, Höhle; Schule,
walimine, uur, nöela film; hambad, wilu, kaabi, koobas; kool,

rasch, wasch' dein Gesicht! Speck, leck, reck, spüle, spiele;
ruttu, pese oma nägu! peff, laku, siruta, loputa, mäugt;

steil, Last, hast, Obst, Maß; Neg, Wig, Hize, Wolf,
järsk, koorem, on (sul), puu wili, mööt; wörf, nali, palawus, hunt,

helf; Kopf, Topf, Pfahl, sechs, Fuchs; quitt, quer, Quelle,
aita; pea, pott, post, 6, rebane; taja, pöik, hallikas,

Güba; Cement, Cirkus, Tag, Thür, Thör; Tier, Teil,
kuuba; tsement, tsirkus, päew, uks, wäraw; elajas, jagu,

Thäl, röt, töt, Rät; Blüte, Station, Nation; Portion;
org, punane, furnud, nöuu; öis, jaam, rahmus; jagu;

Chör, Christus, Cholera, Scène; Schokolade, Charlotte,
foor, Kristus, kolera, näittelawa; sokolad, nimi,

Cylinder; Hyäne, Klavier, Lāva, division, Joseph, Phosphor,
rull; Hüane, klawer, laawa, jagama, Joosep, wošwor,

Telegraph.

telegraphw.!

Lugemise harjutused.

Fragesätze.

Küsimuselaused.

Wo ist dein Vater? In der Stadt; auf dem Lande; im
Aus on sinu isa? Sinna; maal;

Walde; zu Hause. Wohin geht dein? Brüder? In die Stadt;
metjas; kodus. Kuhu läheb sinu wend? Sinna;

auf das Feld; in den Wald; nach Hause. Wohin kommt das
põllule; metsa; kodu. Kust tuleb

Kind? Aus der Schule; von dem Hause; aus der Kirche. Wer
laps? Koolist; kodust; kirrust. Kes

ist dieser Mensch? Mein Vater; meine Mutter; mein Sohn.
on see inimene? Mu isa; mu ema; mu poeg.

Wie ist das Haus? Es ist groß; klein; weiß; braun; steinern.
Kudas on maja? Ta on suur; väike; valge; pruun; kivist.

Was hat er in der Hand? Ein Messer; Papier; ein Buch;
Mis on tal käes? Üks nuga; paber; raamat;

eine Blume; einen Hut.
(üks) õis; kütbar.

Wieviel Geld hast Du? Hundert Rubel; tausend Rubel;
 Kni palju raha on jul? 100 rubla; 1000 rubla;

einen Rubel und zwei Kopöken. Welcher Mann ist Dein Freund?
 rubla ja 2 kopikut. Misjugune mees on sinu söber?

Die-ser, jener; der Kleine; der Große. Welche Blume liebst du?
 See, see; wäike; suur. Misjugust lille armastad ja?

Die Blaue; die Weiße. Was für einen Stock hat dein Bruder?
 sinist walget. Misjugune kep on sinu wenna?

Er hat einen dicken Stock. Was für eine Feder hat das Kind?
 Tal on üks jäme kep. Misjugune julg on lapsel?

Es hat eine Stahlfeder. Was für Bücher hast Du? Wem gab
 Tal on üks terasjulg. Misjuguseid raamatuid jul on? Kellele andis

er sein Bild? Deinem Vater; deiner Mutter; deinem Kinde.
 ta oma pilbi? Sinu isale; sinu emale; sinu lapsel.

Wessen Pferd hat dein Sohn? Deines Freundes. Wen hast du
 Kelle hobune on sinu pojal? Sinu sõbra. Kellega oled sa

gesprachen? Deine Schwester; deinen Freund, dein Kind; Wann
 kõnelenud? Sinu õega; sinu sõbraga; sinu lapslega. Kudas

reißt deine Tante ab? Heute Abend. Der wievielte des Monats
 reisis sinu tädi ära? Täna õhtu. Mitmes kuupäew

ist es? Der Zehnte.
 on? 10-nes.

Von der Zeit.

Kjast.

Die Erde bewegt sich in 365 Tagen um die Sonne und diese
Maakera keerab ennast 365 päetwaga ümber päitese ja seda

Zeit nennen wir ein Jahr. Ein Jahr wird in vier Abschnitte
aega nitetame meie (ühets) aastaks. Üks aasta saab 4-sje jaosse

geteilt, welche „die vier Jahreszeiten“ heißen. Sie sind: Frühling,
jagatud, mis neljaks aastajaks hiiutakse. Need on: kewade,

Sommer, Herbst und Winter. Außerdem teilt man das Jahr auch
suwe, sügise ja talwe. Pääle selle jagatakse aasta ka

noch in Monate. Es giebt deren 12; sie heißen: Januar,
weel kuudesje. Neid on 12; neid hiiutakse: Nääri-kuu;

Februar, März, April, Mai, Juni, Juli, August,
Küünla-kuu, Paastu-kuu, Jüri-kuu, Lehe-kuu, Jaani-kuu, Heina-kuu, Lõikuse-kuu,

September, Oktober, November und Dezember. Jede Jahres-
Mihkli-kuu, Wiina-kuu, Talwe-kuu, ja Jõulu-kuu. Igal aasta-

zeit umfaßt einige Monate. Bei uns sind März, April und
ajal on mitu kuud. Meie juures on Paastu-, Jüri-, ja

Mai Frühlingsmonate. Juni, Juli und August sind Sommer-
Lehe-kuu kewadekuud. Jaani-, Heina ja Lõikuse-kuu on suwe-

mönate. September, Oktober und November Herbstmönate.
kuud. Mihkli-, Wiina- ja Talwe-kuu sügisekuud.

Dezember, Januar und Februar sind Wintermönate. Überdies
Jõulu-, Nääri- ja Küünla-kuu on talwe-kuud, Päälsele

teilt man das Jahr auch in Wochen. Ein Jahr zählt 52 Wochen.
jagatakse aasta ka nädaltesse Ühel aastal on 52 nädalit.

Jeder Monat zählt 4 (vier) Wochen. Eine Woche besteht aus
 Sgal kuul ou 4 nädalit. Ühel nädalit ou

7 (sieben) Tagen. Die Wochentäge heißen: Sonntag, Montag,
 7 päewa. Nädalipäivi tutsutakse: Pühapäew, Esmapäew,

Dienstag, Mittwoch, Donnerstag, Freitag und Sonnabend. Der
 Döisipäew, kesknädal, Neljaspäew, Keedi ja Laupäew.

Tag zerfällt in vier Tageszeiten. Diese sind: Der Morgen, der
 Päew langeb 4-sse päewajaošse. Keed ou: hommik,

Mittag, der Abend und die Nacht. Außerdem wird der Tag in
 keskpäew, õhtu ja ööje. Päälejelle jaab päew

vier und zwanzig Stunden geteilt, die Stunde in sechzig Minuten,
 24 tundisje jaotud, tund 60 minuttsje,

die Minute in sechzig Sekunden.
 minut 60 sekundisje.

Des Morgens fange an mit Gott!
 Hommikul alga pääle Jumalaga!

Des Mittägs dankbar iß dein Bröt!
 Keskpäewal, tänulikult ißb oma leiba!

Des Abends denk an deinen Tod!
 Öhtul mötle oma surma pääle!

Des Nachts verschlase deine Nöt!
 Ööjel maga oma häda wälja!

Die Eiche.

Lamm.

Die Eiche ist ein schöner Baum. Sie ist zugleich stark und
Lamm on (iiks) ilus puu. La on korraga kōwa ja

dauerhaft. Sie war den alten Esthen ein heiliger Baum. Der
kauafestaw. La oli wana-aja Gestlastele iiks pūha, puu.

astreiche Stamm ist mit einer dicken, rissigen Rinde umgeben. Die
Okja-rikas tiitwi on iŕhe pakŕu, pragunenud koorega iumber faetud.

Blätter wachsen an kurzen oder langen Stielen. Die eirunde
Sehed kaswawad lūhifestel wōi pikabel wardel. Muunafarnane

Frucht sitzt in einem Nüsschen. Die Farbe des Holzes ist bräunlich,
wilt istub iŕhes wātŕefes topsŕefes. Puu wārw on pruunikas;

der Geschmack etwas bitter. Der Baum wird fast tausend Jahre
maif wāhe mōru Puu jaab ligi 1000 aastat

alt und über vierzig Meter hoch. Er nützt besonders durch das
wanaks ja iŕle 40-ne meetri kōrgets La toob kasu ŕŕearanis oma

festes Holz. Die Rinde giebt die vortreffliche Gerberlohe. Aus
kōwa puu lābi. Koor annab wāga hāād parki.

den Eicheln bereitet man ein nährhaftes und heilsames Getränk.
Tōrudest walmistataŕŕe iŕht toitwat ja terwet jooŕi.

Die anderen Bäume des Waldes sind: Die Tanne, die Fichte,
Tōŕŕed puud metŕas on: kuus, mänd,

die Erle, die Birke, die Weide, die Esche, die Espe, die Linde,
lepp, kass, paju, ŕaar, haaw, pārn

die Ulme, der Ahorn.
jalakas, waher.

Schönster Schmuck.

Ilusam ehe.

Der Engel, welcher die Blumen pflügt und in stiller Nacht
Engel, kes illede eest hooft kannab ja waitfel ööl

den Tau darauf träufelt schlummerte an einem Frühlings-tage im
kastet nende pääle riputab, uinus ühel kewadisel päewal ühe

Schatten eines Rosenstrauches. Und; als er erwachte, sprach er
warjus²⁾ roosipöesa¹⁾. Ja kui ta ärkas, rääkis ta

mit freundlichen Antlitz: „Lieblichstes meiner Kinder, ich danke
jöbraliku näoga; „Armsam minn lastest, ma tänan

dir für deinen erquickenden Wohlgeruch und deinen kühlen Schatten!
find sinu kosutawa lõhna ja sinu jaheda warju eest!

Wolltest du dir etwas von mir erbitten — wie gern würde
Tahaksid ja omale mitdagi minn käest paluda — kui hää meelega tahaksin

ich's dir gewähren!
ma jeda julle lubada!

„So schmücke mich mit einem neuen Reize!? hät der Rosen-
Stis eht mind (i)he) me iluga!“ palus^{uus} roosi-

strauch. Und der Engel schmückte die Blume mit einfachem Moose.
pöesas. Ja ingel ehtis ille lihtsa samblaga.

Lieulich steht nun in ihrem bescheidenen Schmucke die Moosrose
Armsalt seisab nüüd oma lihtsas ehtes samblaroods

dā, als die schönste unter ihren Schwestern.
paigal, kui ilusam oma ödede seast.

Der Wolf.

Hunt.

Der Wolf ist ein schlimmer Geselle, denn er ist ein Räuber.

Hunt on üks paha kaim, jest ta on üks röövel.

Er sieht fast wie ein Hund aus. Er hat spitze Ohren und einen
Ta näeb pea kui üks koer wälja. Tal on terawad kõrwad ja (üks)

langen Schwanz. Am Tage bleibt er versteckt, aber des Nachts
piff jaba. Päewa ajal jääb ta peitu aga ööfel

schleicht er umher. Dann greift er Häschen, Mehe und Schafe an,
hulgub ta watsfelt ümber. Siis haarab ta jäneseid, hirweid ja lambaid kiini,

auch wohl Pferde. Wenn er recht ausgehungert ist, geht er sogar
uttisama ka hobuseid. Kui ta õige ära nälgitud on, läheb ta ka

auf den Menschen los. Am liebsten aber lauert er nahe bei einem
intimese kallale Kõige armsamini aga luurab ta ligidal?)

Schäfstall. Wenn dann Schäfer und Hund nicht recht acht geben,
lamba lauda?). Kui siis lambrine ja koer hooljad ei ole,

so schleppt er ein Schaf mit sich fort und frißt es auf. Wenn er
weab ta ühe lamba enesega ühes ja sööb ta ära. Kui ta

aber zu dreist wird, so erghet es ihm schlimm. Die Hunde
aga liig häbemata-julgeks saab siis läheb tal halwasti. Koerad

packen den Räuber und die Männer schlagen ihn töd.
tõmbawad rööwli kiini ja mehed lööwad ta surmits.

Raubtiere sind noch:
 Kiskjad elajad on weel:

Der Fuchs, der Luchs, der Dachs, der Bär, der Igel,
 rebane, ilves, määär, karu, sül,
 der Mitis, der Marder und der Wiesel.
 tuhkur, karp ja nirk.

Der Schnee

Lumi.

Als unser Herr Gras und Kräuter und Blumen in ihrer bunten
 Kui meie Isand rohu ja kasvud (rohud) ja lilled nende kirju

Farbenpracht erschaffen hatte, machte er auch den Schnee und sagte
 wärtwi iluga loonud oli, tegi ta ka lume ja lilles

ihm: „Geh hin und wähle dir selbst ein Farbenkleid!“ — Der
 tale: „Mine ja vali ise eneisele (üks) wärtwi!“

Schnee ging zum Grase und bat: „Gieb mir deine grüne Farbe!“ —
 Lumi läks rohu juure ja palus: „Anna mulle oma rohiline wärtwi!“ —

Das Gras gab sie ihm nicht. Er ging zur Rose, zum Veilchen,
 Rohi ei annud tale seda mitte. Ta läks roosi, kannikese

zur Lilie, zur Nelke und so von einer Blume zur andern, aber keine
 kilita, nelgi ja nii ühe lille juurest teise juure, aga keegi

wollte ihm ihre Farbe geben, denn sie alle hatten ihn nicht lieb.
 ei tahtnud tale oma wärtwi anda, sest nad kõik ei armstanud teda mitte.

Dä kam er traurig zum Schneeglöckchen und klägte: O, ich Unglück-
 Seal tuli ta kurwalt lumelillese juure ja kaebas: „Oh, ma õnne-

licher! ich Armer! Niemand will mir seine Farbe schenken, und so
tu! ma waene! Keegi ei taha mulle oma wärwi kiukida, ja nii

wird es mir gehen wie dem Winde, der nur darum so grimmig ist,
saab mul minema kui tuukel, kes ainult selle pärast nii kare on,

weil ihm kein Auge sehen kann.“ — Dā erbarmte sich das liebe
et teda keegi film näha ei wõi.“ — Sääl halastas armas

Schneeglöckchen und sagte bescheiden: „Wenn dir mein schlichtes
lumelilleke ja ütles alandlikult: „Kui sulle minu lihtne

Kleid gefällt, so magst du es nehmen.“

kehakate meeldib, siis wõid sa seda wõtta.“

Und der Schnee nahm es und ist seitdem weiß. Allen
Ja lumi wõttis seda wastuja on sestajast walge. Kõigidele

Blümen ist er feind, nur nicht dem Schneeglöckchen.

Killebele on ta waenultne aga ainult lumelillekelele mitte.

Der Löwenzahn.

Wõi-lill.

Der Löwenzahn der häufig auch Butterblume oder Kuhblume
Lõwihammast, mida sagedasti ka wõililleks wõi lehmakilleks

genannt wird, ist eine allgemein verbreitete, wildwachsende Blume.
nimetatud saab, on üks igalpool laialtlaotatud, ilma hoolitsemata kasvaw lill.

Man trifft sie auf Wiesen, im Garten, am Wege ja sogar zwischen
Seda leitakse heinamaadelt, atadest, tee äärest ja isegi uulitsa

dem Pflaster der Straße. Der Löwenzahn hat eine lange Wurzel;
kiwide wahelt. Lõwihammal on (üks) pikk juur;

die tief und fest in der Erde sitzt. Aus derselben wachsen viele
 mis sügawas ja kindlalt maa sees seisab. Sellest samast kaswawad palju

dunkel-grüne gezackte Blätter hervor. Der hohle Stiel wird in
 tume-rohilisi hammultsi lehti wälja. Sönes wars jaab

güthen Erdreich einen Fuß hoch, in hartem Böden aber bleibt er
 heas nullas üks jalg kõrgeks, köwas maas aga jääb ta

kurz. Oben am Stiele sitzt eine einzige Blume. Dieselbe bildet
 lihkisefeks. Ülewel warre otjas istub üks ainuke öis. Seesama kujutab

ein ganzes Blütenkörbchen. Der Löwenzahl blüht den ganzen
 üht terwet illekorwikest. Wöikill öitseb terwe

Frühling und Sommer hindurch. Alle Teile desselben enthalten
 kewade ja suwe läbi. Kõik tema² jaod¹ peidawad

einen milchigen Saft und werden vom Vieh gern abgeweidet.
 üht piimanäolist wedelikku ja saawad karielajatest häämmelega ärajöödud.

Einige wildwachsende Blumen:

Möned põllukilled:

Die Kamillen, die Trollblumen, die Schwalbenaugen, die
 karikakrad, kullerkupud, pääjukesefilmad

Kornblume, Die Glockenblume und das Veilchen.

ruffikill, kurekelluke ja kannike.

Der Geizige.

Ihne.

„Ich Unglücklicher!“ klagte ein Geizhals seinen Nachbar. Man
„Ma õnnetu!“ kaebas üks ihnuskael oma naabrile. Nad

hat mir den Schatz, den ich in meinem Garten vergraben hatte,
on mu waranduse, mida ma oma aida maha matnud olin,

diese Nacht entwendet und einen verdammten Stein an dessen Stelle
sel hõl ära warastanud ja ühe neetud kivi selle asemele

gelegt. Du würdest, antwortete ihm der Nachbar, deinen Schatz doch
pannud. Sa ei oleks ju, wastas temale naaber, oma warandust ometi

nicht genutzt haben. Bilde dir also ein, der Stein sei dein
mitte tarwitatud. Sujuta enesele niiviisi ette, et kivi sinn wa-

Schatz; und du bist nichts ärmer. Wäre ich auch schon nichts
randus on; ja ja ei ole mitte waesem. Kui ma juba waesem

ärmer, erwiederte der Geizhals, ist ein anderer nicht um so viel
ei ole, wastas ihnuskael, aga eks ole üks teine mitte seda sõrd

reicher!

rikkam!

Das Roß und der Stier.

Hobu

ja

Pull.

Auf einem feurigen Roße stöh stolz ein dreister Knäbe daher.
Ühe tulise hobuse seljas kihutas uhkesti üks julge poisike.

Dā rief ein wilder Stier dem Roße zu: Schande! von einem
Süäl ksendas üks metsif härg hobusele: Häbi! ühest

Enäben ließ ich mich nicht regieren! Aber ich, versetzte das Huhn,
poisikefest ei lasets ma ennast mitte walitsjeda! Aga mina, wastas "hohr,

denn was für Ehre könnte es mir bringen, einen Enäben abzu-
sest mis auu wöiks see mulle tuua, üht poisikefest maha-

werfen? —

wisjata? —

Der Hahn.

Kuff.

Der Hahn unterscheidet sich von der Henne besonders durch
Kuff on kanast ise moodi ifeäranis

seinen roten fleischigen Kamm, durch seinen schönen Hals und
oma punase lihawa harja, oma ilusa kaela ja

Schwanzfedern und seine bespornten Beine. Die Schwanzfedern
jaba fulgede ja oma kannustega jalgade läbi. Sabafuled

sind sichelförmig gekrümmt und glänzen in verschiedenen Farben.
on sirbi näolitselt köwertatub ja läigiwad Smitmesugustes wärwides.

Der Hahn ist ein lebhafter, wachsender Vögel. Hoch trägt er sein
Kuff on iks elaw, walwas itud. Kõrgel kannab ta oma

gekröntes Haupt, nach allen Seiten spähen seine feurigen Augen,
kroontub pead, iga kille pääle wahiwad ta tuttjed filmad,

unvermüdet überrascht ihn keine Gefahr. Die geringste Veränderung
ilma ootamata ei taba teda üksigi hädaoht. Kõige wähemast õhmuundatusest

der Luft fühlt er und verkündet sie durch ein lautes Krähen.
jaab ta aru ja kuulutab seda oma kõwa laulmise läbi.

Mit lautem Krähen verkündet er auch den anbrechenden Morgen
 Kõwa lauluga kuulutab ta algawat hommikut

und weckt den fleißigen Landmann zu neuer Arbeit.
 ja äratab wirka maameest uuele tööle.

Das Geflügel ist:

Maja linnud on:

Der Hahn, die Henne, die Ente, die Gans, die Taube,
 Kukk; kana, parts ani, tuwi,

das Kalkuhn.

Kalkun.

Der Rabe.

Raaren.

Der Rabe wohnt fast in allen Welttheilen, ist aber vorzüglich
 Raaren elab pea igas ilmajaos on aga tšäärants

in Europa zu Hause. Er hat unter allen Vögeln den schärfsten
 Euroopas kodu. Temal on kõikide lindude seast kõige teravam

Geruch, und nährt sich von Nasen, Insekten, Fischen, Krabben, Feld-
 haisutamine, ja ta toitub enamast raipetest, putukatest, kaladest, wähidest, põld-

mäusen, raubt aber auch oft Hasen, junge Kämmer, Feldhühner
 hirttest, rööwib aga ka sagedasti jänesid, noori talleid, põldpüüsid

und Gänse. Sein Gefieder ist glänzend schwarz und schillernd auf
 ja anisid. Tema süled on läikivad mustad ja säteandavad

dem Rücken. Er wird ansehnlich groß oft über zwei Fuß lang.
 selja pääl. Ta saab õieti juureks sagedaste üle 2 jala pikaks.

Sein Nest baut er an einsamen Orten auf den höchsten Bäumen,
 Oma peja ehitab ta üksikute kohtade pääle, kõrgete punde otsa,

oder unter Felsenklippen. Er lernt mehrere Worte deutlich aus-
 ehk kaljurahnude alla. Ta õpib mitmeid sõnu selgesti wälja

sprechen, wenn man ihm die Zunge löset. Sachen, die er nicht
 rääkima, kui tema keel wabastadakse. Misju, mis ta mitte

fressen kann, und besonders Geld und glänzende Dinge von Metall,
 jüüa ei wõi, ja iseäranis raha ja läikwad asju metallist,

stiehlt er weg, und verbirgt sie. Er wird über hundert Jahre alt.
 warastab ta ära, ja peidab neid. Ta saab üle 100 aasta wanaks.

Noch einige Vögel, die bei uns wohnen:

Weel mõned linnud, kes meie juures elawad:

Die Krähe, die Gister, der Kuckuck, die Schwalbe, der Sper-
 Wares, harakas, kagu, pääsuke, warb-

ling, der Staar, die Dohle, die Nachtigall, die Lerche, die Gule,
 lane, musträästas, haff õõpik lõoke õõkull,

der Habicht. die Drossel.

kull, räästas.

Das Pferd.

Hobune.

Unter unseren Haustieren zeichnet sich das Pferd besonders
 Meie kodu loomade seas on hobune iseäranis

aus. Es hat einen schlanken Körper und trägt das Haupt stolz
 tähtjas. Tal on fale teha ja kannab pääd uhkesti

empörgerichtet. Sein großes schönes Auge blickt uns milde entgegen,
ülewel. Ta suur ilus film waatab meile pehmesti wasta,

doch kann es auch feurig blißen und sieht immer flüg aus. Der
kuid ta²⁾ wõib¹⁾ ka tulifelt wälkuda ja näeb ifka tark wälja.

gebogene Hals ist mit flatternder Mähne geziert. In der breiten
Kõwerdatud kael on lehwia lafaga ehitatud. Laia

Bruust wohnt Müt und Stärke. Ein stolz geträgener Schweif
rinna^s elab julgus ja tugewus. (Üks) uhkesti kantud jaba

vollendet die schöne Gestalt und die schlanken Beine sind mit harten
tätendab ilust kaju ja firged jalad on kõwade

Hufen bewaffnet. Wie ein Sturmwind trägt es seinen Reiter
kapjabega kaitsetud. Kui maru-tuul kannab ta oma ratsutajat

dahin und zieht schwere Lasten, als wäre es ein Spiel. Im dunklen
edasi ja weab raskesti koormaid, kui oleks see üks märg(nakt.) Pimeduses

findet es den Weg besser als ein Mensch. Im Kriege stürzt es
leiab ta paremit² teed¹ kui inimene. Sõjas tormab ta

sich mütig in den Kampf, folgt dem Klange der Trompète und ver-
julgesti wõitlusesse, käib pasunate² kõla¹ järele ja ei

läßt seinen Reiter nicht, wenn ein Kugel ihn niedergestreckt hat.
jäta oma ratsutajat mitte maha, kui üks kuul teda mahasirutanud on.

Wenn es gut gehalten wird, zeigt es sich sanft und anhänglich;
Kui ta hästi hoitud saab, näitab ta ennast kui waga ja truult üles;

durch schlechte Behandlung aber wird es störrig gemacht, schlägt
halwa² ümberkämise³ läbi¹ aga saab ta wastikuks tehtud, lööb

dann und beißt.

fiis ja hammustab

Haustiere sind noch:

Koduloomad ou weel:

Die Kuh, der Ochse, [das Schwein, das Schaf, die Ziege,
Lehm, härg, figa, lammas, fitts,

der Hund, die Katze u. s. w.

koer, kass j. n. e.

Viel Lärm auf dem Hofe.

Palju kára õue² pääl¹

Der Ochse brüllt. Die Kuh, sie brummt.

Härg mürab. Lehm ammu.

Das Schäflein blöckt, die Biene summt.

Lammas määgib, mesilane sumiseb.

Es bellt der Hund. Die Katze miaut.

Koer²) haugub¹) kass näub.

Das Pferd, das wiehert hell und laut.

Hobu see hirnub selgelt ja kowasti.

Die Ziege meckert lustig drein,

Fitts [mõkitab lustlikult jekka,

Und dazu quiekt laut das Schwein.

ja sinna juure rõhth kowasti figa.

Die Taube girrt. Der Haushahn kräht,

Tuwi kurtstab. Majakuff laulab,

die Hühner gackern früh und spät.

kanad kaagutawad wara ja hilja.

Die Gänse rufen: gi, ga, gack.

Unid hiiawad: gi, ga, gack.

Die Enten schnattern: wack, wack, wack.

Paridid päägsuwad: wack, wack, wack.

Es klappert auf dem Dach der Storch.

Sääl klaperdab katusel kurg.

Das ist ein Lärmen, horch nur horch!

See on üks lärm, kuula ainult kuula!

Der Holzhacker.

Puuraiuja.

Ein Bäuerlein fällt die knorrige Eiche;

üks talumees rajus jämedat tamme;

Er seufzte und murrte bei jeglichem Streiche:

Ta öhtas ja nurises iga löögi juures:

„Es ist doch ein Jammer, es ist ein Verdruß,

„See on küll üks häda, see on üks kurbtus,“

Wie unsereins immer sich peinigen muß.

Kuidas meietaoline ifka ennast waewama peab.

Wie ist doch der Arme so elend daran

Kuidas on küll waene nii wiletsuses!

Wäre, ich doch ein reicher, vermögender Mann!

Oleks ma ometi üks rikas, jõukas mees!

Da kommt ein holder schönlockiger Knab' (Knabe)

Säält tuleb üks jõbralik ilusate loffidega pois,

Im Silbergewande mit goldenem Stab;
 Höbertetes kullast lepiga;

Er redet gar freundlich das Bäuerlein an:
 Ja räägib wäga lahkesti talumehete:

Gott grüß dich, du armer, unglücklicher Mann!
 Jumala nimel terwitan sind, sa waene, õnnetu mees!

Verlange, was immer dein Herz nur begehrt
 Soowi, mida iganes su süda aga himustab

Es sei dir die Bitte zur Stunde gewährt!
 Olgu sulle see palwe sell tunnil lubatud!"

Es wird zwar dem Bäu'rlein ganz schau'rlich und bang,
 Lunds küll talumehete peris hirmu ja kartust,

Es zieht gar höflich das Pelzkäpplein ab
 Ja tömbab mõistlikult nahast mütsi maha

Bei all dem bedenkt sich mein Bäu'rlein nicht lang
 See juures ei mõtle mu talumehete mitte kaua

Und spricht sich verneigend: „O, himmlischer Knab'
 Ja räägib kummardates „Oh, taewalik pois!

Ich bitte — weil ihr es doch selber so wollt —,
 Ma palun — sest teie ju ise nõnda tahate —,

Was ich nur berühre, das werde zu Gold!
 Mida ma aga puudun, see saagu kullaks!"

Da lächelt gar seltsam der lockige Knabe!
 Sääl naeratab imelikult lofikidega pois!

Berühret das Bäuerlein mit goldenem Stäbe.
 Puudutab talumehetesi kullast lepiga.

„Ich wollte, du hättest was Bess'res begehrt
 „Ma tahsin, ja „oleksid midagi paremat soovimud

Indessen sei dennoch die Bitte gewährt.“
 Siisgi saagu see palve täidetud (lubatud).“

So spricht er, verschwindend im goldenem Duft
 Nii räägib ta, kadudes kullakitsesse lõhna

Und himmlische Wohlgeruch füllt die Luft.
 Ja taevane lõhn täidab õhku.

„Gott lob!“ — ruft das Bäuerlein, — „nün bin ich ja reich!
 „Sumalale tänu!“ — hüüab talumeheke, — „nüüd olen ma rikas!

Er brühet die herrlichen Künste sogleich:
 Ta proovib vägewaid kunstisid (wõidusid) kohe:

Raum faßt er der Eiche gekrümmten Ast,
 Baewalt wõtab ta tamme kõwera kükawaft oksast kiini,

Da fracht er von goldener Eichel Last:
 Sääl murdub see kuld tõrude koorma all:

Die Blättlein und Knösplein ohne Ende und Zahl,
 Lehekefed ja pungakefed ilma otsa ja arwuta,

Die schimmern von lauterem Golde zumal.
 Need hiilgawad puhtast kullast korraga.

„O Wunder, o Freude jetzt gehe ich nach Haus';
 Oh imet, oh rõõmu nüüd lähen ma kodu;

Die Arbeit hier mache ein anderer aus!
 Tõbb siin tehku üks teine walmis!

Nün esse ich nichts mehr, als Bräten und Wurst,
 Nüüd ei söö ma muud midagi kui praadi ja worsti,

Und trinke Burgunder und Rheinwein für Durst.
Sa joon Burguni ja Reiniwitna jänu-korral.

Nur diesmal noch esse ich vom Bröt da genug
Minult seeford weel jöön ma leitwast sääl hästi

Und trinke die Letzte aus irdenem Krüg!
Sa joon wiimase ära jawise kruusi seest!"

Er langet sein irdenes Krüglein herbei;
"Ja toob oma jawise kruusifese ette;

„Wie schwer ist's! Wie schimmert's und funkelt's, Ei ei!
„Kui raske see on! Kuis hiltgab ta ja jätendab, ei ei!

Doch weh'! auch das Wasser gerinnt zu Gold;
Kuid häda! ka wesi muutub kullaks;

Kein Tröpflein dem goldenen Krüge entrollt.
Ühtegi tilka ei tule kullajest kruusist wälja."

Er bricht von dem Bröte und heisset o Graus!
Ja murrab leitwast ja hammustab oh hirmu!

Am goldenen Bröcklein die Zähne sich aus.
Kullast kühemetesje oma hambad ära.

„O Schrecken! O Jammer! Was fang ich jetzt an?
„Oh hirmu! Oh häda! mis hakkab ma nüüd pääle?

Was hab' ich aus Dummheit und Goldgier gethan!
Mis olen ma rumaluse ja kulla ahnuse pärast teinud!

Nichts hilft mir im Hunger die goldene Wurst,
Midagi ei awita mul nälja ajal kullast worst,

Und Gold statt des Weines stillt nimmer den Durst.
 Ja kuld miina² asemel¹ ei kustuta itäl jänu.

O hätte ich statt Goldes nür Wasser und Bröt!
 Oh oleks mul kulla asemel ainult wett ja leiba!

Ach, was mir mein Glück schien, das ist jetzt mein Töb!"
 Ah, mis mulle mu õnneks paistis, see on nüüd mu surm!"

Vor Aengsten und Jammer mein Bäuwerlein erwacht;
 Hirnu ja häda läbt mu talumeheke ärfab;

Denk alles dies wär nür ein Traum in der Nacht.
 Seft kõi see oli ainult üks unenägu õõsel.

„Gottlob!“ — sprach er, froh der entschwindenen Nöt,
 „Sumalale tänu!“ räägib ta, rõõmus et kadunud häda,

„Ich habe statt Goldes das tägliche Bröt.
 „Mul on kulla² asemel¹ igapäewane leib.

Gottlob! Daß ich wieder bei ruhigen Sinn
 Sumalale tänu! et ma jälle waguša meele juures olen

Und nicht das verwünschte Goldkäuferlein bin!“
 Ja mitte see pagana kuldstitikas!“

Gar gut ist es, so hat mich das Traumlein gelehrt,
 Päris hää on see, uti on mind unenägu õpetanud,

Daß Gott nicht gleich jegliches Jedem gewährt.
 Et Sumal mitte kõhe igat (soowi) igale ei täida.

Gar Mancher begehrte des Goldes wie Stroh
 Mõnigi soowiks kulda kui õlga

Und würde doch nimmer zufrieden und froh.
 Ja et oleks siisgi ital rahul ja rõõmus.

Ja, Mancher fleht manches mit törichtem Mund,
 Jah, möni palub mõnda rumalast suust,

Und ginge an Leib und Seele zu Grund.
 Ja lähets ihu ja hinge poolest hulka.

C. Schmidt.

H. Leoke'se

raamatu- ja kirjutusasjade kauplus.

Wiljandis,

Tall'na kaupmehe hra L. Graf'i majas. Tartu uul. nr. 15.

Soowitab suurel tagawaral kõiki nii linnas, kui ka maal pruugitawaid

kodu- ja kooliraamatuid,

Piiblid, jutluse-, testamendi-, kirikulaulu-, katekismuse, laste-, palwe-, põllutöö-, aiapidamise-, majanduse-, teaduse-, seaduse-, löbu-, luule-, teatre-, reisi-, jutu-. mustre-raamatuid ja kõiki paremaid kirjanduse toodeid ning igasugn

kirjutusmaterjali,

nagu: kirjutuse-, post-, siidi-, marmori-, noodi-, kустutus-, dekle-, kaante-, flants-, kopir-, kulb-, hõbe-, tina-, joonistuse-, mustri-, ja paberit, wärwilisi ilupoognaid piltidega ja lilledega, heftid, kladed, fontod, kumäärid, krihwlid, tahwlid joontega ja ilma, taskuraamatud, uuad, nõelad, käärid, kriidid, tiindipotid, kuitwatajad, suletsoosid, plii- atsid, musta ja teisi wärwi tinti, sulgi, sulepäid, pinalid, kirjalakki, lõhnõli, rohuseebid, rahakotid, uuriketid, wõtmerõngad, sall-, räti-, ja juuksenõelad, broshed, maniski-, käikse-, ja rinna-nõõbid, saapa- wiisid; puuwaha, filmaprillid, laste mänguasjad, kammid, schwammid, hambaharjad, pääharjad, radirgummi, gummi arabicum, kristall liimi, pildid, pildiraamid, päewapildi-, ja mälestuse albumid, albumi roosid, wiituli roobid, poognad, keeled ja üfiskud jaod, wäga sündsad piibli- salmid hõbekirjaga, ning klaasi kujutustega seinahetedeks ja imeilusad eesti-, saksa ja läti keele

õnnesoomi kaartid

mitmesugusteks tähtpäewadeks ja tähtsate meeste päewapildid. Uwan täielise eestikeelse

laenu raamatu-kogu

milles õige wanaaegseid ja uuemaid raamatuid lugeda annan. Kõige Gesti ajalehtede, raamatute, kaardide, nimekaardide, gummistemplide ja mänguriistade tellimised toimetatakse hästi ja korralikult.

! Hindad odawad !

H. Leet S 17571

raamatukaupluse raamatuid
uued raamatud:

Keisri Aleksandri III. elu ja valitus	h. 20 kop.
Bene salakuulaja mälestused	" 20 "
Kanade pidamine	" 10 "
Gesti Naissuulet. album (lihtkõit.)	" 30 "
kirjutuspaberil kuldf.	" 90 "
Lõbus naaber	" 15 "
Emu, tädi tuleb! Ilusad lood lastele	" 10 "
Zahi raamat	" 12 "
Looduse saladuste wõti, III. anne	" 30 "
Pühade külaline	" 12 "
Looduse saladuste wõti IV. anne	" 34 "
Grafi ja Leonid	" 15 "
Uns laste lõbu I. anne	" 10 "
Looduse saladuste wõti V anne	" 30 "
Looduse saladuste wõti VI "	" 30 "
XIX. aastajada III. anne	" 50 "
Surnud wõõras	" 35 "
Kodusel koldel	" 26 "

Satjakeele fool.

Gesti laste Viikuv aabits.

Pea ilmuvad:

Koguni kogemata kombel. Nali ühes järgus.

Igawese õnnistuse pärlid.

Laste mängu aed

Tellimiste aadress liht ja rahakirjabele:

Р. Тес. Феллинь, Лиф. губ.